

Timofey Bordachev: Proč je patová situace Západu s Ruskem a Čínou velkou příležitostí pro druhořadé světové mocnosti

 rt.com/news/573389-big-opportunity-for-second-tier-powers

21. března 2023, 18:30

DomovSvětové zprávy

Vzhledem k tomu, že USA jsou rozptýleny svými pokusy „zadržet“ Moskvu a Peking, ostatní hráči mají okno svobody

*Programový ředitel klubu Valdai **Timofey Bordachev***

SOUBOR FOTOGRAFIE. Thomas Bach (uprostřed, vlevo), prezident MOV, a Xi Jinping (uprostřed, vpravo), prezident Čínské lidové republiky, se v tradičních košilích účastní večere na okraj summitu G20. © Kay Nietfeld / aliance obrázků prostřednictvím Getty Images

O tom, jak bude nový mezinárodní řád vypadat, se můžeme hádat, jak chceme, ale jedna věc je jasná: nebude se podobat žádné předchozí inkarnaci. Historie nemá tendenci se opakovat, což vždy znamená, že uchýlení se k historickým analogiím zůstává známkou intelektuální nepřipravenosti na současné události.

Je tomu tak i dnes – každý pokus najít pevný základ pro srovnání minulosti s procesy a jevy mezinárodního života, které v současnosti pozorujeme, je nevyhnutelně konfrontován s přesvědčivými argumenty, proč ta či ona analogie není vhodná. Složitě to bylo i v minulosti, kdy hlavním problémem byly měnící se mocenské schopnosti relativně malé skupiny států. O to více je nyní nemožné

najít příklady ve zcela změněném mezinárodním kontextu. A je velmi pravděpodobné, že pozornost ke kontextu nám pomůže lépe si představit kontury řádu, který vznikne za pár let, ne-li za desítky let.

Nejdůležitějším odhalením prvního roku otevřené vojensko-politické konfrontace mezi Ruskem a Západem je, že mezinárodní politiku utváří významná skupina států, které se nesnaží spojit s prapory znepřátelených stran. Navíc provádějí vlastní aktivní politiku, která není úplně pohodlná ani pro Rusko, ani pro jeho protivníky. Na druhou stranu, protože Moskva není iniciátorem napětí se Spojenými státy a jejich spojenci a nevede vůči nim agresivní politiku, stává se zdrženlivé chování většiny zemí světa faktorem, který výrazně ovlivňuje situaci ve prospěch ruské zájmy. Kromě několika mocností nemůže většina států světa přímo podporovat ani Rusko.

[Přečtěte si více](#)

[Dmitrij Trenin: Zde je důvod, proč je Xiho návštěva v Moskvě klíčovým momentem v boji za ukončení hegemonie USA](#)

Avšak bez ohledu na to, do jaké míry odpovídá chování takzvané světové většiny ruským či západním očekáváním, je zcela jasný samotný fakt jejího zapojení do mezinárodních záležitostí. Totéž platí o nedostatku úmyslu tohoto množství zemí spojit se s USA, Čínou nebo Ruskem v budoucí velmocenské konfrontaci. To však nepopírá potřebu porozumět motivům a hnacím faktorům tak významné a vlivné skupiny států – strukturálního rysu současné mezinárodní politiky.

V tomto ohledu může existovat značný prostor pro teoretické a aplikované uvažování. Význam této oblasti intelektuálního bádání souvisí se skutečností, že chování většiny je nejdůležitějším faktorem mezi těmi, které určují strukturu budoucího mezinárodního řádu. Postoj velmocí, zejména jaderných států, je víceméně jasný: zajistí si vlastní bezpečnost tím, že se budou spoléhat na své jedinečné vojenské schopnosti. Určitou jistotu navíc poskytuje blízkost Ruska a

Číny a jejich nedostatek objektivních střetů zájmů. Totéž platí pro Spojené státy a jejich evropské spojence: s ubývajícími zdroji budou v defenzivě ohledně všech svých privilegií po druhé světové válce. Totéž ale nemůžeme říci o světové většině. To je důvod, proč, mimochodem,

[Přečtěte si více](#)

[Fjodor Lukyanov: Proč všichni hledají 'zahraníční agenty?'](#)

Zůstává nám však nejasné, jak se tato velká skupina zemí zachová ve vztahu k povaze konkrétního konfliktu, k němuž se od nich očekává, že zaujme stanovisko. Neexistence odpovědi na tuto otázku znamená, že i nadále musíme vytvářet velmi vratké předpoklady. V současné době se potýkáme s konfrontací, ve které jsou znepřátelenými stranami srovnatelné vojenské velmoci – Rusko a Spojené státy, ačkoli ty druhé jednají přes prostředníky. Rusko je také významným hráčem na globálních trzích s energií, potravinami a řadou dalších komodit, po nichž je poptávka stabilní. Za Ruskem stojí Čína, která je stejně jako Moskva stálým členem Rady bezpečnosti OSN a má ve světě značný vliv.

Jinými slovy, máme jedinečný příklad boje, ve kterém jsou síly protivníků zhruba srovnatelné, ačkoli převaha Západu v mnoha oblastech je značná. A nevíme, jak by se země světové většiny zachovaly, kdyby USA a Evropa zahájily ofenzívu proti slabšímu protivníkovi – například Íránu nebo jiné zemi srovnatelné velikosti. Nelze tedy spekulovat, do jaké míry by se asertivita těch zemí, které nyní ignorují příkazy USA, projevila v jiné situaci. To by mohlo být v budoucnu důležité, protože nelze vyloučit nové konflikty s významnou jadernou mocností.

[Přečtěte si více](#)

Obecně je obtížné určit, do jaké míry je chování většiny zemí omezeno jejich vlastními schopnostmi. Všeobecně se uznává, že se to stalo hlavním určujícím faktorem jednání celé řady států, od bohatých monarchií v Perském zálivu až po ty v jihovýchodní Asii. Ale nelze popřít, že jejich míra závislosti na infrastruktuře odcházejícího liberálního světového řádu v čele se Spojenými státy zůstává velmi vysoká. Dramatické události roku 2022 nepochybně uvedly do pohybu aspirace mnoha středních a malých mocností získat praktické nástroje pro svou autonomii. Ale mají před sebou ještě dlouhou cestu.

Možná právě proto se Západ domnívá, že pokud uspěje proti svým hlavním protivníkům, Rusku a Číně, může snadno znovu získat kontrolu nad všemi ostatními. A dokud se komparativní individuální schopnosti malých a středních států nestanou natolik vážnými, že jim umožní být skutečně soběstačnými, bude sebevědomí Západu nadále tlačit USA a západní Evropu ke konfrontačnímu chování.

V současné době většina zemí světa hledá krátkodobé zisky ze všeobecného zmatku způsobeného bojem mezi velmocemi. Ale není známo, do jaké míry mohou takové taktické zisky tvořit základ dlouhodobé strategie.

Jakýkoli výsledný chaos bude nevyhnutelně nahrazen více či méně systematickým střetáváním hlavních protivníků. A my nevíme, jak budou země jako Turecko, Saúdská Arábie, Vietnam nebo Pákistán schopny bránit svou nezávislost, když mezinárodní prostředí k tomu bude méně příznivé. Někteří z nich mohou být skutečně motivováni hodnotami, které Moskva a Peking nyní hlásají: rovná práva, stejné výhody a autorita mezinárodního práva pro všechny. Nelze však vyloučit, že pro rostoucí mocnosti bude obtížnější bránit tyto zisky, protože svět se stále více rozděluje na hlavní válčící oblasti.

To znamená, že možná velmoci vyjdou z akutní fáze své konfrontace natolik oslabené, že nebudou moci diktovat svou vůli ostatním.

ANALÝZA

Tento příběh můžete sdílet na sociálních sítích:

Sledujte dál RT

